Europees Parlement
2024-2029

Commissie werkgelegenheid en sociale zaken
De voorzitter

8.9.2025

De heer Johan Van Overtveldt
Voorzitter
Begrotingscommissie
BRUSSEL

Betreft: Advies inzake beschikbaarstelling van middelen uit het Europees Fonds voor aanpassing aan de globalisering voor ontslagen werknemers naar aanleiding van aanvraag EGF/2025/001 BE/BelGaN van België (2025/0198(BUD))

Geachte heer Van Overtveldt,

In het kader van bovengenoemde procedure is de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken ermee belast een advies uit te brengen aan uw commissie. Tijdens haar vergadering van 2 september 2025 heeft zij besloten dat advies in briefvorm uit te brengen.

Zij heeft de kwestie tijdens haar vergadering van 8 september 2025 onderzocht. Tijdens die vergadering heeft zij besloten aan de bevoegde Begrotingscommissie onderstaand advies voor te leggen.

Hoogachtend,

Li Andersson

ADVIES

A. overwegende dat België op 21 februari 2025 een verzoek heeft ingediend tot beschikbaarstelling van het Europees Fonds voor aanpassing aan de globalisering voor ontslagen werknemers (EFG) in overeenstemming met artikel 8, lid 1, van Verordening (EU) 2021/691 (EFG-verordening), naar aanleiding van ontslagen bij BelGaN BV (BelGaN) in België, in de economische sector die is ingedeeld in NACE Rev. 2-afdeling 26 (Vervaardiging van computers, elektronische en optische producten); overwegende dat de ontslagen bij BelGaN zijn gevallen in de NUTS 2-regio Provincie Oost-Vlaanderen (BE23);

B. overwegende dat België de aanvraag heeft ingediend op grond van de criteria voor steunverlening van artikel 4, lid 2, punt a), van Verordening (EU) 2021/691, die vereisen dat binnen een referentieperiode van vier maanden (in dit geval van 31 juli 2024 tot 30 november 2024) in een onderneming in een lidstaat de werkzaamheden van ten minste 200 ontslagen werknemers zijn beëindigd, met inbegrip van werknemers die zijn ontslagen bij leveranciers en downstreamproducenten, en/of van zelfstandigen die hun werkzaamheden hebben beëindigd; overwegende dat de Commissie, na dit verzoek te hebben beoordeeld, overeenkomstig alle toepasselijke bepalingen van de EFG-verordening heeft geconcludeerd dat aan de voorwaarden voor het toekennen van een financiële bijdrage uit het EFG is voldaan;

C. overwegende dat de aanvraag betrekking heeft op 417 ontslagen werknemers (in aanmerking komende begunstigden) wier activiteiten zijn stopgezet in de bovenvermelde economische sectoren;

D. overwegende dat de Commissie op 26 augustus 2025 een voorstel voor een besluit van het Europees Parlement en de Raad heeft ingediend betreffende de beschikbaarstelling van middelen uit het EFG aan België ter ondersteuning van de terugkeer naar de arbeidsmarkt van alle ontslagen werknemers (417 beoogde begunstigden);

E. overwegende dat het faillissement van BelGaN de gebeurtenis is die tot deze ontslagen heeft geleid; overwegende dat BelGaN de productie- en R&D-faciliteiten van Onsemi (een Amerikaanse fabrikant van halfgeleiders) in Oudenaarde heeft overgenomen met het oog op de ontwikkeling van technologieën met betrekking tot galliumnitridechips (GaN-chips); overwegende dat GaN een aanzienlijk potentieel in de halfgeleiderindustrie heeft en aanzienlijke verbeteringen biedt op het gebied van prestaties en efficiëntie ten opzichte van traditionele chips op basis van silicium; overwegende dat BelGaN, dat zichzelf promootte als halfgeleiderfabrikant die zich richtte tot de automobielsector, probeerde actief nieuwe investeerders te stimuleren om zijn kapitaalintensieve overgang van fabrikant van siliciumchips naar fabrikant van galliumnitridechips te ondersteunen; overwegende dat het potentieel van GaN echter niet volstond om de onderneming draaiende te houden, en dat BelGaN in 2023 een terugval kende, met een nettoverlies van 8,3 miljoen EUR ten opzichte van 55 miljoen EUR aan inkomsten, toe te schrijven aan stijgende energie- en arbeidskosten en kosten van chemicaliën; overwegende dat de onderneming onvoldoende investeringen kon aantrekken, wat uiteindelijk tot haar ondergang leidde; overwegende dat BelGaN haar activiteiten heeft stopgezet en op 30 juli 2024 het faillissement heeft aangevraagd, met

417 ontslagen tot gevolg;

F. overwegende dat het aantal faillissementen in België sinds 2022 toeneemt; overwegende dat in 2024 meer dan 11 000 ondernemingen een faillissement hebben aangevraagd, waarvan 57 % in Vlaanderen, het hoogste aantal sinds 2013; overwegende dat als gevolg daarvan 32 566 banen verloren gingen (59 % in Vlaanderen), 18,3 % meer dan in 2023; overwegende dat recente herstructureringen, zoals de ontslagen bij Van Hool, Sappy en Purmo, waarvoor België EFG-steun heeft aangevraagd, gevolgen hebben voor de Vlaamse arbeidsmarkt: het aantal vacatures in de industrie is afgenomen;

G. overwegende dat Oudenaarde het gebied is dat het zwaarst getroffen is door de ontslagen bij BelGaN; overwegende dat het aantal werkloze werkzoekenden in Oudenaarde in december 2024 op jaarbasis met 9 % steeg; overwegende dat de stijging met name aanzienlijk was onder hoogopgeleide en middelbaar opgeleide werklozen (respectievelijk + 13,5 % en + 12,9 %), terwijl het percentage laagopgeleiden 3 % bedroeg; overwegende dat in Oudenaarde het aantal vacatures dat werkgevers hebben aangemeld bij de VDAB, de Vlaamse openbare dienst voor arbeidsbemiddeling, in 2024 op jaarbasis met 17,7 % daalde; overwegende dat het aantal vacatures dezelfde neerwaartse trend volgde en in 2024 daalde met 21,8 % ten opzichte van 2023, of met 32,4 % als alleen industriële beroepen in aanmerking worden genomen, wat wijst op een afkoelende arbeidsmarkt; overwegende dat het volgens de VDAB door de combinatie van een vergrijzende beroepsbevolking en het gebrek aan belangstelling voor STEM (wetenschap, technologie, engineering en wiskunde) onder jongeren moeilijk is om gepensioneerde werknemers in industriële banen te vervangen, wat een voordeel zou kunnen betekenen voor voormalige werknemers van BelGaN bij het overstappen naar een andere baan;

H. overwegende dat het faillissement van BelGaN onverwacht kwam; overwegende dat de VDAB, in overleg met de werknemersvertegenwoordigers (het ABVV en het ACV), besloot om onmiddellijk maatregelen aan de werknemers te verstrekken, in plaats van een eventuele overname af te wachten; overwegende dat daarom slechts beperkte voorbereidingen mogelijk waren; overwegende dat Thema Foundries ondertussen bevestigd heeft dat zij op de locatie waar BelGaN gevestigd was een modern centrum voor fotonische chips zullen oprichten; overwegende dat dit nieuwe arbeidskansen zou kunnen bieden aan de voormalige werknemers van BelGaN die vorig jaar werden ontslagen en die ondertussen een beroep op de EFG-steun hebben kunnen doen;

I. overwegende dat het EFG overeenkomstig artikel 8 van Verordening (EU, Euratom) 2020/2093 van de Raad van 17 december 2020 tot bepaling van het meerjarig financieel kader voor de jaren 2021-2027, gewijzigd bij Verordening (EU, Euratom) 2024/765 van de Raad van 29 februari 2024, het jaarlijks maximumbedrag van 30 miljoen EUR (in prijzen van 2018) niet mag overschrijden;

De Commissie werkgelegenheid en sociale zaken verzoekt de Begrotingscommissie als bevoegde commissie derhalve onderstaande suggesties in haar ontwerpresolutie op te nemen:

1. herinnert eraan dat het EFG tot doel heeft solidariteit te betonen met en steun te verlenen aan begunstigden; is van mening dat financiële bijdragen uit het EFG in de

eerste plaats gericht moeten zijn op maatregelen op het gebied van actief arbeidsmarktbeleid en gepersonaliseerde steunmaatregelen die een snelle, gepaste en duurzame terugkeer van de begunstigden op de arbeidsmarkt beogen binnen of buiten de sector waar zij oorspronkelijk werkzaam waren; benadrukt dat het belangrijk is om werknemers voor te bereiden op en te ondersteunen bij de dringend noodzakelijke groene en digitale transitie van de Europese economie en samenleving; wijst er in dit verband nogmaals op dat de Unie een belangrijke rol speelt doordat zij, onder meer via het EFG, voorziet in financiering die bedoeld is om mensen in staat te stellen de kwalificaties te verwerven die nodig zijn voor het realiseren van een rechtvaardige transitie, in overeenstemming met de Europese Green Deal;

2. is het met de Commissie eens dat is voldaan aan de voorwaarden van artikel 4, lid 2, punt a), van de EFG-verordening en dat België uit hoofde van die verordening recht heeft op een financiële bijdrage ter hoogte van 931 690 EUR, wat overeenkomt met 85 % van de totale kosten van 1 096 107 EUR, waarvan 1 052 607 EUR verband houdt met gepersonaliseerde steunverlening en 43 500 EUR verband houdt met maatregelen op het gebied van voorbereiding, beheer, voorlichting, publiciteit, controle en rapportage;

3. merkt op dat België heeft gemeld dat de nationale arbeidswetgeving inzake het activerend beleid bij herstructureringen vereist dat ondernemingen die een herstructurering ondergaan, een arbeidsbemiddelingscel oprichten, die tot doel heeft werknemers die in het kader van collectief ontslag zijn ontslagen, binnen een periode van drie maanden dertig uur outplacementdiensten te bieden (zestig uur in zes maanden voor werknemers van 45 jaar en ouder); wijst erop dat deze wettelijke verplichting echter niet van toepassing is in geval van faillissement, en dat de VDAB bijgevolg met eigen middelen outplacementdiensten ter beschikking heeft gesteld van de werknemers;

4. wijst erop dat België heeft bevestigd ervoor te zullen zorgen dat voor de maatregelen waarvoor uit het EFG een financiële bijdrage wordt ontvangen, geen financiële steun uit andere financiële instrumenten van de Unie zal worden verleend;

5. merkt op dat het gepersonaliseerde gecoördineerde pakket dat aan ontslagen werknemers moet worden verstrekt bestaat uit de volgende maatregelen: a) informatiesessies, b) outplacementdiensten (beoordeling van digitale vaardigheden, bijstand bij het zoeken naar een baan of het opzetten van een eigen bedrijf enz.), c) opleiding en omscholing, d) opleiding op de werkplek, e) jobbeurs, f) hulp bij het zoeken naar werk, g) jobscouting en jobmatching;

6. wijst met name op het belang van artikel 7, lid 2, van de EFG-verordening, waarin is bepaald dat bij het samenstellen van het gecoördineerde pakket rekening moet worden gehouden met de toekomstperspectieven van de arbeidsmarkt en de in de toekomst benodigde vaardigheden, en dat het gecoördineerde pakket moet aansluiten bij de overgang naar een hulpbronnenefficiënte en duurzame economie, waarbij de nadruk gelegd moet worden op de verspreiding van in het digitale industriële tijdperk benodigde vaardigheden; is ingenomen met het feit dat de ICT-opleiding in het pakket en de bijkomende steun waarin in het kader van de outplacementdiensten wordt voorzien, dergelijke vaardigheden omvatten, met name een beoordeling van digitale vaardigheden en regelingen voor werknemers om een laptop te lenen, een opleiding te

volgen over het gebruik ervan en antwoorden te krijgen op hun vragen op digitaal gebied;

7. herinnert eraan dat het overeenkomstig artikel 7, lid 2, punt b), van de EFG-verordening mogelijk is om in het kader van het gecoördineerde pakket speciale tijdelijke maatregelen te treffen, zoals de uitbetaling van toelagen voor kinderopvang, om het voor werkzoekenden gemakkelijker te maken aan de voorgestelde activiteiten deel te nemen.